บทที่ 1
บทนำ

บทนำต้นเรื่อง

ไก่พื้นเมืองหรือไก่บ้าน (domestic fowl) เป็นสัตว์ที่ถูกเลี้ยงควบคู่กับสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านาน คนไทยใช้ประโยชน์ไก่พื้นเมืองในด้านการบริโภคเป็นอาหารทั้งเป็นเนื้อและไข่ และเป็นแหล่งออมเงิน คนไทยส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในชนบทจึงนิยมเลี้ยงไก่ไว้ตามลานบ้าน หรือไว้ตามสวนไร่นา (จรัญ, 2526; อภิชัย, 2536) ยอดชาย (2543) รายงานว่าปัจจุบันเนื้อไก่พื้นเมืองได้รับความนิยมบริโภคเพิ่มขึ้น ทำให้มีการเลี้ยงกันแพร่หลายคาดการณ์ว่ามีจำนวนไก่ไม่น้อยกว่า 60 ล้านตัว

สำหรับพันธุ์ไก่พื้นเมืองที่พบในชนบทสามารถจำแนกออกเป็น 4 สายพันธุ์ใหญ่ๆคือ 1) ไก่อู หรือไก่ชน 2) ไก่แจ้ 3) ไก่ตะเภา และ 4) ไก่กลายพันธุ์ ซึ่งบัญญัติ (2525) พบว่าร้อยละ 91 ของไก่พื้นเมืองที่พบในประเทศไทย คือ ไก่อู ส่วนที่เหลืออีกประมาณเกือบร้อยละ 9 คือไก่แจ้ ขณะที่ไก่ตะเภาและไก่กลายพันธุ์มีจำนวนน้อยมาก สำหรับสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองในภาคใต้ สุธา และคณะ (2535) ได้สำรวจสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงในภาคใต้โดยพิจารณาจากลักษณะภายนอก รายงานว่าสายพันธุ์ไก่ที่พบ คือ ไก่บ้าน หรือ ไก่พื้นเมืองทั่วไปที่มีรูปร่างคล้ายไก่ชน ไก่เก้าชั่ง ไก่เบตง ไก่คอล่อน หรือไก่คอเปลือย ไก่ดำ ไก่อู และไก่เซี่ยงไฮ้

ลักษณะภายนอกของไก่พื้นเมืองไทยแต่ละพันธุ์ที่เลี้ยงกันในแต่ละท้องถิ่นไม่ได้มีการจำแนกพันธุ์ตามหลักวิชาการ นอกจากสายพันธุ์ไก่ชน ซึ่งเชื่อว่าเป็นสายพันธุ์ที่ผ่านการคัดเลือกมาอย่างเข้มงวดและต่อเนื่องมาตลอดเพราะลักษณะภายนอกต่างๆ เช่น สีขน สร้อยคอ หงอน แข้ง และขนาดลำตัว มีความสม่ำเสมอค่อนข้างสูง ไก่ชนจึงน่าจะเป็นแหล่งพันธุกรรมของไก่พื้นเมืองที่ดีที่สุด และสามารถใช้ในการผสมและปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมืองไทยต่อไปในอนาคต

ในแง่ของการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในเชิงการค้า แม้ว่าไก่พื้นเมืองจะให้ผลผลิตเนื้อและอัตราการให้ไข่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบไก่พันธุ์เนื้อที่ได้รับการพัฒนาเพื่อประโยชน์ทางการค้า อภิชัย (2536) แต่จรัญ (2526) ให้ความเห็นว่าไก่พื้นเมืองเป็นสัตว์ที่ถูกมองข้ามในเชิงเศรษฐกิจ ทั้งๆที่ไก่พื้นเมืองเป็นสัตว์ที่มีการบริโภคกันอยู่ทั่วไป โดยเกรียงไกร (2543) ให้ความเห็นว่า ความต้องการบริโภคเนื้อไก่พื้นเมืองมีมากขึ้น เป็นผลมาจากการที่ผู้บริโภคเชื่อว่าเนื้อไก่พื้นเมืองมีมันน้อย เนื้อแน่น มีรสชาติอร่อย และปราศจากสารเคมีตกค้าง ทำให้รูปแบบในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ใช้วิธี การเลี้ยงแบบหลังบ้าน ปล่อยให้ไก่หาอาหารธรรมชาติเอง และเสริมด้วยอาหารข้นบ้าง ไปอยู่ในรูปแบบใหม่ที่เลี้ยงขังในโรงเรือนตลอดเวลา หรือขังและมีพื้นที่ให้หาอาหารบางส่วน ทั้งนี้เพื่อจะสามารถจำหน่ายให้แก่พ่อค้าหรือรองรับความต้องการบริโภคของตลาด

ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของเพิ่มศักดิ์ (2546) ที่กล่าวว่าผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองจำเป็นต้องปรับปรุงเทคนิคและวิธีในการเลี้ยงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เช่น สถานที่ โรงเรือน จำนวนไก่ที่จะเลี้ยง การคัดเลือกสายพันธุ์ การจัดการด้านเลี้ยงดูและการให้อาหาร เงินทุน และการตลาด

การที่ไก่พื้นเมืองเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจแบบฐานรากของชุมชน กรมปศุสัตว์จึงจัดทำแผนงานวิจัยเพื่อปรับปรุงสมรรถนะการเจริญเติบโตและการให้เนื้อของไก่พื้นเมืองไทย เมืองไทย กรมปศุสัตว์ (2538) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สุราษฎร์ธานี ได้ดำเนินการปรับปรุงสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองภาคใต้ขึ้น โดยให้ชื่อว่า ไก่แดง หรือไก่นกแดง แต่การศึกษาข้อมูล พื้นฐานที่เกี่ยวกับลักษณะรูปร่างที่ปรากฏ และระบบการเลี้ยงที่มีต่อสมรรถนะการเติบโต และลักษณะของซากของไก่พื้นเมืองสายพันธุ์ของสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สุราษฎร์ธานียังไม่เพียงพอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะทำการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้สำหรับการพัฒนาไก่พื้นเมืองสายพันธุ์ สุราษฎร์ธานีต่อไปเพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งของสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองคุณภาพดีสำหรับรองรับความต้องการของตลาดทั้งการบริโภคเป็นเนื้อ โดยตรงและการพัฒนาไปเป็นผลิตภัณฑ์ของภาคใต้และประเทศไทย